

Radu Tudorancea

**Ipostazele
„ajutorului frăţesc”.**

**RPR și războiul din Coreea
(1950-1953)**

Forward / (Cuvânt înainte)
de Kenton Clymer

Ediția a II-a revizuită și adăugită

Cuprins

Forward	7
Introducere	9
I. Debutul dimensiunii asiatice a războiului rece: de la victoria lui Mao în China, la războiul din Coreea	15
I.1. Geneza Chinei Populare și noile evoluțiile politice asiatice	15
I.2. Un model consacrat: geneza celor două entități statale coreene.....	25
I.3. Războiul din Coreea sau o ipostază clasică a „proxy-war”	33
II. Republica Populară Română și conflictul coreean..	38
II.1. Contextul politic intern din cadrul RPR, la începutul anilor 1950	38
II.2. Valul de epurări din 1952 sau <i>The Romanian shake-up</i>	50
II.3. Primele reacții oficiale ale RPR privind războiul din Coreea.....	61
II.4. Mecanismul de propagandă al RPR în chestiunea războiului din Coreea	69
III. Sprijinul românesc efectiv adus cauzei nord-coreene	86
III.1. Colectele și campaniile de strângere de fonduri	86
III.2. Copiii nord-coreeni în R.P. Română	96
III.3. Odiseea Echipelor Medicale românești pe frontul războiului din Coreea.....	121
III.4. Intervenția „voluntarilor” chinezi în conflictul coreean și reacțiile românești.....	135

IV. Reprezentanța RP Române la Washington și monitorizarea principalului oponent „imperialist” (SUA) de pe frontul coreean.....	146
V. Alte raportări ale RPR față de războiul coreean	158
V.1. <i>Democrațiile populare și chestiunea armistițiului de la Panmunjom: o abordare cvasi-identică .....</i>	<i>158</i>
V.2. <i>Cauza coreeană în literatura română .....</i>	<i>162</i>
V.3. <i>Evenimente internaționale găzduite de România și abordarea chestiunii războiului din Coreea .....</i>	<i>169</i>
Concluzii.....	180
Perpetuarea utopiei. Coreea de Nord, azi.....	186
Summary	197
Anexe	205
Bibliografie.....	313

Capitolul I:

Debutul dimensiunii asiatice a războiului rece: de la victoria lui Mao în China, la războiul din Coreea

I.1. Geneza Chinei Populare și noile evoluțiile politice asiatice. Poziția Românei față de emergența Chinei Populare

În cadrul proiecțiilor strategice americane privind ordinea mondială postbelică, China ar fi trebuit să rămână un stat aflat sub conducere *naționalistă*, plasat în sfera de influență a SUA. Însă, spre sfârșitul anilor '40, treptat, punctul de vedere american cu privire la importanța Chinei pentru interesele SUA avea să sufere transformări semnificative, care, coroborate, desigur, cu evoluțiile interne chineze, specifice anilor 1946-1949, aveau să conducă, implicit, la apariția Chinei Populare.

Bunăoară, un document american, emis de *Joint Chiefs of Staff* în aprilie 1947, ierarhiza statele lumii, prin prisma importanței lor pentru securitatea națională a SUA, precum și din punctul de vedere al „nevoii de ajutor”. Rezultatul studiului era reprezentat de o listă în care China, de exemplu, era plasată abia pe un loc 14, fiind secondată de Coreea și Filipine⁷. Era, în fond, expresia punctului de vedere – solid impregnat în rândul teoriilor strategiilor americani din zona Departamentului de Stat, de la acea vreme, potrivit căruia, riscurile „majore” veneau din Europa, locul unde o potențială ciocnire cu URSS nu părea atât de îndepărtată. Totuși, la

---

⁷ Document publicat în volumul lui Thomas H. Etzold și John Lewis Gaddis, *Containment: Documents on American Policy and Strategy 1945-1950*, New York, University Press, 1978, pp. 79-80.

numai câțiva ani distanță, această concepție s-a schimbat, odată cu deznodământul evenimentelor din China, coroborat însă cu începutul și desfășurarea propriu-zisă a războiului din Coreea, evenimente cruciale care evidențiau faptul că, mai nou, un război împotriva comunismului nu mai implica, în mod absolut necesar, o confruntare pe „teatrul european”, ci o deplasare a punctelor de confruntare spre *periferie* (în speță, inclusiv Asia). De altfel, cel care a observat că se impunea elaborarea unei politici care să ducă la o mai bună gestionare a fondurilor și resurselor militare ale SUA în Asia a fost tocmai George F. Kennan, renumitul autor al *Long Telegram* și al articolului semnat *Mr. X*, din *Foreign Affairs*, personaj care era acum liderul *Policy Planning Staff*, din cadrul Departamentului de Stat. Astfel, într-un mesaj din martie 1948, adresat secretarului de Stat, George Marshall, Kennan sublinia, referindu-se la Asia: „[...] azi, din câte știu eu, noi operăm fără nici un fel de strategie asupra întregii zone[...]”⁸. Mai târziu, a câștigat tot mai mulți aderenți ideea constituirii unui „perimetru defensiv” al SUA pentru zona asiatică, iar deznodământul ostilităților din China avea să întărească această teorie. În China, în situația în care victoria taberei lui Mao fusese anticipată la Washington, încă din 1947, SUA nu au oferit un sprijin total forțelor naționaliste, iar în termeni financiari, sprijinul american s-a diminuat în ultimul an al confruntării. Totuși, după victoria lui Mao, la Washington au crescut temerile legate de întărirea mișcării comuniste în spațiul asiatic, și, mai mult decât atât, a existat un puternic curent de opinie în SUA, care plasa vina „pierderii Chinei” pe seama faptului că guvernul nu dăduse dovadă de „fermitate” în problema chineză⁹.

⁸ John Lewis Gaddis descrie momentul în *The Long Peace. Inquiries into the History of the Cold War*, Oxford University Press, 1987, p. 73.

⁹ Vezi Richard Crockatt, *The Fifty Years War. The US and Soviet Union in World Politics 1945-1991*, New York, 1995, p. 94. Rolul controversatului senator McCarthy, cel ce deplângea în intervențiile sale „vânzarea” Europei de Est sovieticilor și pierderea Chinei, a fost, desigur, unul important, în acest sens.

La rândul lor, unii autori din tabăra comunistă, analizând motivele pentru care naționaliștii pierduseră în China, subliniau că totul era generat de faptul că susținătorii acestora, anume SUA, fuseseră dominați de „mitul atotputerniciei lor”, care îi împiedicase să creadă că ar putea exista „o problemă în lume pe care ei (SUA-n.n.) să nu o poată mânui, din momentul în care își puneau mintea cu ea”¹⁰.

Puțini știau, la acel moment, care era natura sprijinului oferit de către URSS, la rândul său, taberei lui Mao, în decursul anilor de confruntare cu naționaliștii chinezi. Este de subliniat astfel că, de-a lungul războiului civil (1946-1949), relațiile dintre Kremlin și Mao au fost unele extrem de sinuoase, deși formal sovieticii au susținut tabăra populară în confruntarea cu naționaliștii. Mai mult, au existat momente cel puțin stânjenitoare pentru comuniștii chinezi, provocate de Kremlin. Astfel, nu poate fi omis faptul că, în condițiile în care tabăra naționalistă chineză era în mod evident susținută de SUA în diferite moduri, Stalin a exercitat chiar presiune asupra liderilor comuniști chinezi pentru a-i determina pe aceștia să ajungă la o înțelegere cu naționaliștii lui Chang Kai Shek, în vreme ce mijloacele de informare sovietice, (radioul sau presa scrisă) au păstrat tăcerea în legătură cu succesele înregistrate de armatele populare în confruntările cu trupele naționaliste¹¹. Un alt episod interesant este acela în care, la momentul în care înaintarea forțelor comuniștilor chinezi a determinat guvernul naționalist să se mute din Nanjing la Canton, ambasadorul sovietic a rămas lângă guvernul Gomindang, preferând să însoțească autoritățile naționaliste, în retragerea acestora la Guangzhou. Atitudinea ezitantă a conducerii sovietice în privința comuniștilor chinezi

¹⁰ Silviu Brucan, *Originile politicii americane*, Editura științifică, București, 1968, pp. 82-83.

¹¹ Vezi Gordon Chang, *Friends and Enemies: The US, China and the Soviet Union, 1948-1972*, Stanford University Press, 1990, pp. 28-29. O temă extrem de controversată în rândul istoricilor este aceea legată de presupusa „sugestie” venită din partea lui Stalin și adresată lui Mao, anume aceea ca trupele comuniștilor chinezi să nu traverseze fluviul Yangtze, pentru a evita declanșarea unei confruntări directe sovieto-americane.

s-a schimbat abia începând cu primele luni ale anului 1949, atunci când, după ce trupele lui Mao traversaseră cu succes fluviul Yangtze și ocupaseră Nanjing, victoria finală a taberei comuniștilor chinezi părea din ce în ce mai aproape. Abia în aceste condiții a putut fi organizată o vizită a unei delegații chineze la Moscova, avându-l în frunte pe Liu Shaoqi, vizită care s-a desfășurat în lunile iunie-august 1949. În timpul discuțiilor sovieto-chineze de la Moscova, Stalin și-a recunoscut voalat greșeala de a nu fi acționat cum ar fi trebuit de-a lungul războiului dintre cele două tabere chineze, susținând însă că totul a fost cauzat de „cunoașterea noastră limitată în chestiunile ce privesc China”¹².

În ciuda faptului că „scuzele lui Stalin” veniseră în timpul unei întruniri private, liderii comuniști chinezi au fost impresionați de gest¹³. Întrucât negocierile sino-sovietice progresau, Comitetul Central al Partidului Comunist Chinez avea să îi ceară lui Liu să aducă în discuție chestiunea unei eventuale cooperări militare între cele două părți¹⁴. Atunci când chestiunea sprijinului explicit a fost ridicată de către delegația chineză, partea sovietică a răspuns pozitiv doleanțelor comuniștilor chinezi și, în plus, și-a arătat disponibilitatea chiar de a înființa școli de pilotaj în Mancuria, pentru constituirea unui nucleu al unei forțe aeriene a Chinei Populare. Către sfârșitul lunii septembrie sosea la Moscova o altă delegație chineză, având ca sarcină principală stabilirea detaliilor în vederea constituirii nucleului forțelor navale chineze, de asemenea, cu sprijin sovietic. Drumul către o cooperare substanțială și constantă sino-sovietică fusese deschis, așadar, o dată cu

¹² Vezi Chen Jian, *The Sino-Soviet Alliance and China's Entry into the Korean War*, Working Paper No.1, în Cold War International History Project, Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington DC, June 1992, p. 12.

¹³ *Ibidem*, p. 13. Comuniștii chinezi au interpretat gestul lui Stalin ca fiind o manifestare a disponibilității acestuia de a-i trata, în viitor, ca pe niște parteneri egali.

¹⁴ *Ibidem*, p. 16. Partea chineză era interesată ca URSS să-i furnizeze între 100-200 avioane de vânătoare și între 40-80 bombardiere sovietice, solicitând, în același timp, sprijin sovietic pentru instruirea a 1200 de piloți chinezi.

vizita lui Liu la Moscova, moment ce poate fi considerat unul de „reconsiderare”, de confirmare a apropierii, în ansamblul relațiilor sovieto-chineze, chiar dacă acest lucru s-a produs abia în ultima faza a confruntărilor războiului civil. Atunci când, la 1 octombrie 1949, Republica Populară Chineză era proclamată, iar Zhou Enlai notifica guvernele străine în legătură cu noua situație, partea sovietică avea să răspundă, în ziua imediat următoare, informând autoritățile chineze că URSS decisese să pună capăt relațiilor cu Gomindang-ul și să stabilească relații diplomatice cu noua entitate statală¹⁵. Urmare a intensificării cooperării sino-sovietice, în februarie 1950 avea să fie semnat un tratat de alianță între URSS și RP Chineză, asupra căruia vom mai reveni pe parcursul acestei lucrări, în contextul intervenției „voluntarilor chinezi” în războiul din Coreea.

Semnalul dat de diplomația sovietică, acela de a anunța inițierea de relații diplomatice sovieto-chineze la nivel oficial, avea să fie urmat îndeaproape, și extrem de rapid, și de celelalte democrații populare, observându-se, fără urmă de îndoială, o simetrie în acest sens. De altfel, Kremlinul își exercita controlul asupra sateliților inclusiv prin intermediul încheierii unor tratate bilaterale, ce prevedeau obligativitatea consultării URSS în chestiunile de politică externă, așa încât o astfel de simetrie cvasi-perfectă în abordările de politică externă, manifestate în rândul statelor satelit, nu poate surprinde. În acest context merită menționat că și între Republica Populară Română și URSS exista un asemenea tratat, de „*prietenie, colaborare și asistență mutuală*”, încheiat la 4 februarie 1948, cu o valabilitate de 20 de ani, ce includea, bineînțeles, o clauză referitoare la consultarea URSS în problemele de politică externă¹⁶. De altfel, istoricii români și nu numai consideră la unison că perioada cuprinsă între anii 1945-1955 este cea

¹⁵ Potrivit *China News Agency*, autoritățile chineze susțineau că intenționează să stabilească relații diplomatice cu toate noile state „democratice”, cât mai curând posibil.

¹⁶ Dan Cătănuș, *Relațiile externe ale României și influența factorului sovietic asupra acestora în primele două decenii postbelice*, în *Studii și Materiale de Istorie Contemporană*, Serie Nouă, Vol. I, 2002, p. 213.

care corespunde în termeni reali unei subordonări absolute a României față de Moscova, putându-se vorbi, din punctul nostru de vedere, chiar de un cvasi-mimetism al Bucureștilor față de modelul sovietic, inclusiv în planul orientărilor politicii externe. De altfel, acest lucru fusese recunoscut voalat, și în lucrările istoricilor români de dinainte de 1989. Bunăoară, s-a recunoscut că pentru perioada corespunzătoare anilor 1948-1953, „acțiunile pentru instaurarea unui climat de cunoaștere și apropiere au fost înlocuite cu metode străine spiritului și tradiției diplomației românești”¹⁷.

Așadar, era de așteptat ca, urmare a exemplului Moscovei, și RP Română să treacă la recunoașterea noului regim chinez și să procedeze la inițierea de legături diplomatice cu acesta din urmă. Este important de menționat aici background-ul relațiilor diplomatice sino-române. Astfel, trebuie amintit că, la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, guvernul României a solicitat, la 20 august 1945, locțiitorului președintelui Comisiei Aliate de Control, generalul Ivan Susaikov, să comunice guvernului Chinei propunerea guvernului român de a face schimb de miniștri plenipotențiar¹⁸, însă autoritățile sovietice au tergiversat transmiterea doleanței părții române către autoritățile chineze ale vremii, unii istorici luând în calcul faptul că această întârziere ar fi putut fi generată de faptul că autoritățile sovietice mizau pe victoria revoluției populare în China, așteptând acel moment¹⁹.

¹⁷ Vezi, astfel, Elisabeta Petreanu, „Activitatea internațională a României între 1948-1965”, în „Revista de Istorie”, Tom 31, 1978, nr. 8, pp. 1341-1356.

¹⁸ Bineînțeles, la acea vreme nu putea fi vorba decât de autoritățile chineze naționaliste, reprezentanții legitimi ai Chinei la vremea respectivă.

¹⁹ Această posibilitate este luată în considerație de autorii volumului „Relațiile româno-chineze 1880-1974, (coord. ambasador Romulus Ioan Budura), Monitorul Oficial, București, 2005, volum de documente editat cu sprijinul Arhivei Ministerului de Externe și al Arhivelor Naționale Istorice Centrale. Considerăm totuși că este puțin probabil ca acesta să fie motivul pentru care partea sovietică a tergiversat înaintarea cererii guvernului român către autoritățile chineze naționaliste. Am arătat, în paginile acestei lucrări, că încrederea manifestă în victoria forțelor lui Mao și sprijinul efectiv al sovieticilor pentru comuniștii chinezi, au survenit abia în ultima fază a războiului civil din China.

Prima reacție oficială a RP Române față de proclamarea Republicii Populare Chineze a venit la 3 octombrie, atunci când, titularul portofoliului Externelor în guvernul de la București, expedia ministrului de Externe al Chinei populare, Zhou Enlai, o telegramă prin care era salutată proclamarea RP Chineze, și exprima disponibilitatea autorităților române de a stabili relații diplomatice cu noul regim chinez²⁰. Ana Pauker își exprima convingerea că „legăturile vor contribui puternic la întărirea lagărului democrației, păcii și socialismului”, neomițând să sublinieze, în textul telegramei că, „în fruntea lagărului stă marea noastră prietenă comună, Uniunea Sovietică”²¹. Autoritățile chineze au răspuns telegramei venite de la București, la 5 octombrie, Zhou Enlai transmițând omologului său că „Guvernul Popular Central al Republicii Populare Chineze salută călduros stabilirea neîntârziată de relații diplomatice între RPC și RPR și schimbul de reprezentanți diplomatici”²². Astfel, la începutul anului următor, proaspăt numitul ambasador al RPR la Beijing, anume Teodor Rudenco, expedia la București primele telegrame, descriind sosirea membrilor Ambasadei la Beijing și primirea ce li s-a făcut de către autoritățile chineze²³. Totuși, scrisorile de acreditare ale ambasadorului român aveau să fie remise lui Mao Zedong abia la 10 martie 1950, prilej cu care a avut loc, de altfel, și o audiență separată între reprezentantul RPR și liderul chinez²⁴.

²⁰ Vezi textul telegramei în Scânteia, Seria III, an XVIII, nr. 1546, marți, 4 octombrie 1949, p. 1. Salutul era adresat în numele guvernului RPR și al poporului român.

²¹ *Ibidem*.

²² AMAE, fond China, chestiunea 220/1945-1949, telegrama lui Zhou Enlai, din 5 octombrie 1949, adresată Anei Pauker, ministrul de Externe al RPR, pagini nenumerate. În chestiunea numirii ca ambasador al RPR la Beijing a lui Teodor Rudencu, vezi Ședința Secretariatului CC al PMR din 18 octombrie 1949, în „Stenogramele ședințelor Biroului Politic și al Secretariatului Comitetului Central al PMR, Vol. II, 1949, Arhivele Naționale ale României, București, 2003, p. 527.

²³ AMAE, fond Telegrame, Pekin, ianuarie-aprilie 1950, Telegrama din 27 februarie 1950, semnată Teodor Rudenco, Ambasador al RPR la Beijing, f. 1.

²⁴ *Ibidem*, Telegrama nr. 10 003, din 11 martie 1950, semnată Rudenco, f. 7.

De-a lungul acestei prime întrevederi Mao-Rudenco, liderul chinez s-a arătat interesat în mod deosebit de „formele de luptă ale reacțiunii, de reconstrucție, naționalizări, industrie și problema țărănească”²⁵.

La rândul său, partea chineză avea să solicite agrementul RPR pentru numirea ca ambasador la București a generalului Wang Youpin, în mai 1950, iar autoritățile de la București acordau agrementul lor în privința reprezentantului chinez, o săptămână mai târziu²⁶. Sosirea reprezentantului Chinei populare la București avea să conducă, într-un final, și la soluționarea unei probleme ce se perpetua din februarie, aceea privind găsirea unui imobil pentru sediul Ambasadei RP Române la Beijing²⁷.

De îndată ce relațiile diplomatice sino-române la nivel de ambasade au fost inițiate, tema reprezentată de revoluția chineză (victoria acesteia, progresele înregistrate de noul stat chinez), a început să fie prezentă tot mai des în luările de poziție ale oficialilor de la București, în periodice sau emisiuni radio. Mai mult, editura Partidului Muncitoresc Român a început să publice operele lui Mao, în vreme ce numerele din „Lupta de clasă” exaltau cititorii, descriind faptele de arme ale forțelor populare chineze, concretizate prin „alăturarea la frontul păcii” a peste 475 de milioane de chinezi²⁸. Autorii nu omiteau niciodată să amintească faptul că, la originea succesului forțelor Chinei populare în războiul civil, se aflase exemplul oferit de izbucnirea și desfășurarea revoluției din Octombrie, și că, mai ales, „abia atunci când chinezii au

²⁵ *Ibidem*. În cursul discuțiilor, Mao a subliniat că existau multe situații asemănătoare cu cele din România în China.

²⁶ *Ibidem*, Telegrama nr. 10017, din 13 mai 1950, semnată Rudenco, f. 7, și Telegrama de răspuns a Ministerului Afacerilor Externe al RPR, cu nr. 1745, f. 12, semnată Toma.

²⁷ *Ibidem*, Telegrama nr. 10 064, din 22 septembrie 1950, semnată Rudenco, nepaginată. Rudenco sugera autorităților de la București să încerce un schimb de proprietate cu imobilul destinat Ambasadei R P Chineze de la București, astfel încât să se simplifice situația.

²⁸ M. Frunză, *Forța uriașă a ideilor leninismului*, în „Lupta de clasă”, Seria a V-a, anul XXX, nr.1, ianuarie 1950, pp. 46-47.

găsit adevărul universal al marxism leninismului, aplicabil pretutindeni, înfățișarea Chinei s-a schimbat²⁹”.

Gheorghe Gheorghiu-Dej sublinia, de altfel, într-o cuvântare rostită la Adunarea Festivă prilejuită de cea de a 32 a aniversare a revoluției din octombrie 1917, circumstanțele în care victoria fusese obținută în revoluția chineză. Arătând importanța deosebită, (pentru „lagărul democrației și al păcii”), reprezentată de victoria forțelor populare chineze, împotriva „agenților imperialismului american în frunte cu Ciang Kai Shek”, Gheorghiu-Dej amintea că apariția Republicii Populare Chineze fusese posibilă „numai pentru că, cu 32 de ani în urmă, proletariatul și țărănimia săracă din Rusia, sub conducerea lui Lenin și Stalin, au produs prima și cea mai importantă spărtură în sistemul imperialismului mondial”³⁰. Analizând discursul lui Dej, se poate constata, în mod evident, o identificare absolut perfectă cu ideile expuse, în raportul său, de către G. Malencov, la ședința solemnă a Sovietului din Moscova, dedicată aceleiași aniversări a revoluției din octombrie 1917³¹.

Într-un asemenea context, aproape că nu mai surprinde faptul că materialele din „Lupta de clasă” insistau foarte mult pe „previziunea genială” a lui Stalin, datând încă din 1925, în legătură cu succesul revoluției din China, ce devenise

²⁹ *Ibidem*. Sintagma „abia atunci când” este elocventă. Era, în mod evident, o trimitere la faptul că, fără ideile călăuzitoare și fără exemplul Moscovei, succesul nu ar mai fi survenit.

³⁰ *Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a arătat oamenilor muncii din lumea întreagă căile de eliberare de sub jugul imperialist*, cuvântare a lui G. Gheorghiu Dej la Adunarea Festivă convocată în cinstea zilei de 7 noiembrie, cea de a 32 aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, în „Lupta de clasă”, Seria a-V-a, nr. 5, noiembrie 1949, p. 26.

³¹ *Vezi Raportul lui G. M. Malencov, la ședința solemnă a Sovietului din Moscova, cu prilejul celei de a XXXII-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie*, în „Lupta de clasă”, Seria a-V-a, Nr.5, noiembrie 1949, pp. 3-21. Succesul revoluției chineze era văzut, de Malencov, ca fiind o confirmare a „prezicerii lui Stalin”, cel care afirmase, în trecut, că „forțele mișcării revoluționare din China sunt nebănuite de mari”; succesul avea să survină, pentru Partidul Comunist Chinez, abia atunci când, „călit și înarmat cu învățătura victorioasă a marxism leninismului, s-a dovedit a fi la înălțimea misiunii sale istorice”.

„realitate” după 24 de ani, fapt ce determina pe „oamenii muncii de pretutindeni, să aibă încredere nemărginită în cuvintele tovarășului Stalin”, urmând principiul „dacă a spus Stalin, așa va fi”³².

Un element care merită a fi amintit este acela că, urmând în mod evident linia trasată de Moscova³³, chestiunea legată de războiul civil din China, fusese destul de puțin prezentă în abordările autorităților de la București, referirile fiind destul de lacunare, în primii ani ai războiului. Din momentul în care devenise evidentă finalitatea războiului, chestiunea reprezentată de revoluția chineză a început să fie abordată consistent de autoritățile și presa de la București. Bunăoară, o referire semnificativă, de consistență, legată de evoluția războiului civil chinez, apărea într-un material publicat în „Lupta de clasă”, abia în primul volum pe anul 1949, cuprinzând perioada ianuarie-martie. Astfel, într-o analiză ce avea în centrul său chestiunea reprezentată de declarația asupra Pactului Atlanticului de Nord, autorul se referă la un moment dat, în mod tangențial, la un deznodământ concretizat prin nașterea „Republica Populară Democrată Chineză, ca un rezultat al victoriilor zdrobitoare obținute de forțele democratice împotriva clicii lui Ciang Kai Shek”; emergența unei astfel de entități era cu atât mai prețuită cu cât aceasta ar fi urmat să aducă „frontului antiimperialist din lume o verigă deosebit de însemnată”³⁴. O dată cu trecerea timpului, și mai ales după proclamarea Republicii Populare Chineze, chestiunea legată de revoluția chineză, de importanța acesteia pentru „lagărul păcii”, avea să își găsească o abordare tot mai pregnantă la București.

După ce RP Română și RP Chineză au decis începerea relațiilor diplomatice la nivel de ambasade, cooperarea între

³² Vezi, de exemplu, Virgil Florea, *Un an de înfrângeri pentru lagărul imperialist, în Lupta de clasă*, Seria a-V-a, Anul XXX, Nr. 1, pp. 82-101.

³³ Presa din URSS păstrase mult timp tăcerea în legătură cu unele victorii importante ale forțelor revoluționare chineze, în confruntarea acestora cu forțele naționaliste, după cum am arătat anterior, în studiul nostru.

³⁴ Vezi Gr. Preoteasa, *În spatele Pactului Atlanticului de Nord*, în „Lupta de clasă”, Seria a V-a, Nr. 3, ianuarie-martie 1949, p. 135.